

editorial

En aquest novè butlletí de la sèrie monogràfica que dediquem a **la reforma de les pensions i la seva incidència en el sector públic**, la seva autora, **Carolina Gala Durán**, Professora Titular de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat Autònoma de Barcelona, ens ofereix el seu punt de vista respecte a **LA JUBILACIÓ FLEXIBLE**.

EXPLICACIÓ DE LA NOVA REGULACIÓ PREVISTA, COMPARADA AMB L'ENCARA VIGENT

Probablement **una de les qüestions**, entre moltes, **que sorprenen de la futura reforma de la pensió de jubilació és el nul protagonisme que s'atribueix a una de les seves modalitats: l'anomenada jubilació flexible**, atès que aquest tipus de jubilació ni tan sols se cita ni en l'Acord Social i Econòmic signat pels agents socials (patronal i sindicats, CC.OO i UGT) i el Govern al febrer passat, ni en el Projecte de Llei sobre actualització, adequació i modernització del Sistema de Seguretat Social del mes de març.

Es tracta d'una figura incorporada en el nostre Sistema de Seguretat Social al gener de 2002, i respecte de la qual **no s'introdueix cap canvi directe**, per la qual cosa es manté en els termes actuals que, d'altra banda, resulten bastant desconeguts, si bé és un dels pocs àmbits on no existeixen diferències entre empresa privada i Administracions públiques.

En efecte, tal i com preveu l'art. 165.1 paràgraf 2º LGSS (desenvolupat en el art. 4 i següents del *RD 1132/2002, de 31 de octubre, de desarrollo de determinados preceptos de la Ley 35/2002, de 12 de julio, de medidas para el establecimiento de un sistema de jubilación gradual y flexible*), **qualsevol persona** amb independència que provingui del sector privat o del sector públic (excepte el cas dels funcionaris civils de l'Estat, forces armades i Administració de justícia) que accedeixi a la pensió de jubilació -ja es tracti de jubilació ordinària, anticipada o especial als 64 anys- **pot compatibilitzar el cobrament de la pensió amb un treball a temps parcial**, i durant aquesta situació es redueix la quantia de la pensió en proporció inversa a la reducció aplicable a la jornada de treball del pensionista en relació a la d'un treballador a temps complet comparable (definit en els complexos termes previstos en l'art. 12.1 ET).

Per tant, **a diferència de la jubilació parcial, ens trobem davant una persona ja jubilada totalment que, pel motiu que sigui (de caràcter econòmic, personal, familiar...), decideix tornar a treballar a temps parcial**, percebent durant aquest temps, alhora, la pensió de jubilació -reduïda en proporció a la jornada de treball desenvolupada- i la corresponent retribució.

S'apliquen, no obstant això, dos límits: aquest nou treball ha de ser a temps parcial amb una reducció d'entre un 25 % i un 75 % de la jornada; si és a temps complet se suspèn, almenys de moment, la pensió de jubilació (en la futura reforma es fa referència, encara que no es concreten els termes, a una possible compatibilitat entre la pensió de jubilació i el treball a temps complet), i no pot tractar-se de treball per compte propi o autònom (la norma exigeix expressament l'existència d'un contracte de treball a temps parcial en els termes, bastant amplis per altra banda, del citat art. 12 ET).

Cal assenyalar, així mateix, que la pensió de jubilació flexible és compatible amb les prestacions d'incapacitat temporal o de maternitat, derivades de l'activitat efectuada a temps parcial, mantenint-se la condició de pensionista a l'efecte de les prestacions sanitàries.

Si ens plantegem **quins avantatges obtindria un empleat d'una Administració local ja jubilat totalment (tant ara com després de la reforma) si acudeix a la jubilació flexible, poden destacar-se dues**:

- **Les cotitzacions realitzades durant la situació de jubilació flexible tenen efectes per a la millora de la corresponent pensió**, un cop produït el cessament en el treball a temps parcial, per a la qual cosa es procedeix a calcular de nou la base reguladora tenint en compte aquestes noves cotitzacions, i conforme a les regles que estiguin vigents en el moment del cessament en l'activitat a temps parcial. No obstant això, si aquest nou càlcul comporta una reducció de la quantia de la base reguladora anterior, es manté aquesta última, si bé aplicant les revaloritzacions produïdes des de la data de determinació de la base reguladora fins a la del cessament en el treball a temps parcial.
- **Les cotitzacions efectuades durant la jubilació flexible donen lloc a la modificació del percentatge aplicable a la base reguladora**, en funció del nou període de cotització acreditat (cal tenir en compte que el temps de jubilació flexible es computa, a aquests efectes, com si fos treball a temps complet) i, a més, aquestes cotitzacions tenen efectes

per disminuir o, si escau, suprimir, el coeficient reductor que s'hagués aplicat en el cas de jubilació anticipada. Això suposa que **aquesta via té avantatges evidents per a aquells empleats públics (mutualistes o no) que es jubilen anticipadament** veient minvada la seva pensió, i/o per a aquells que no han aconseguit, en jubilar-se, la carrera laboral completa que els permet accedir al 100 % de la pensió. Actualment s'exigeix per a això comptar amb 35 anys o més cotitzats a la Seguretat Social i després de la reforma -encara que de forma gradual- 37 o més anys cotitzats.

Tanmateix, cal tenir present que si bé, com s'assenyalava abans, **la futura reforma de la pensió de jubilació no incideix directament en aquest àmbit, sí ho fa d'una forma indirecta**, en variar l'edat de jubilació ordinària, alterar els termes i l'edat -en cas de cessament voluntari- de la jubilació anticipada dels no mutualistes i eliminar la jubilació especial als 64 anys. Això suposa, un cop entri en vigor la reforma, tres conseqüències:

- Els jubilats ordinaris podran seguir acudint a aquesta via però a una edat, progressivament, més tardana (en els termes de la futura disp. trans. 20ª LGSS), arribant als 67 anys d'edat al gener de 2027, excepte aquells empleats que tinguin una "carrera laboral completa", que se situa en 38 anys i 6 mesos cotitzats també al gener de 2027, que es podran seguir jubilant ordinàriament als 65 anys d'edat.
- En cas de jubilació anticipada per cessament voluntari en el treball, l'accés a aquesta via també es retardarà, en passar l'edat de jubilació dels 61 als 63 anys. Per contra, l'edat en el supòsit de cessament en el treball no imputable a la voluntat de l'empleat es manté en els 61 anys tot i que s'endureixen les condicions d'accés, essent gairebé inviable en el sector públic (en vincular-se aquest cessament involuntari essencialment a un acomiadament fonamentat en causes econòmiques o en un procés concursal).
- En desaparèixer la jubilació especial als 64 anys, només podran accedir a la jubilació flexible aquells que hagin estat jubilats a través d'aquesta modalitat abans de la reforma.

Cal preguntar-se **quin pot ser el motiu pel qual ni l'Acord Social i Econòmic ni el Projecte de Llei es refereixen a la jubilació flexible**. Això és probablement per causa de l'escàs èxit que aquesta mesura ha tingut, fins al moment, en la pràctica. De fet, aquesta figura ha quedat gairebé circumscrita al cas d'alts directius que, ja jubilats, han decidit tornar a treballar en tasques de consultoria o assessorament. Al meu entendre, el mateix paper cal augurar-li per al futur, especialment quan la filosofia de fons de la reforma és precisament l'allargament de la vida laboral i, per tant, el retard de l'edat de jubilació. És més, es pot afirmar fins i tot, que la jubilació flexible sintonitza amb aquesta filosofia de fons perquè suposa treballar més temps un cop jubilat, amb el consegüent estalvi de prestacions pel Sistema de Seguretat Social.

VALORACIÓ CRÍTICA

No és possible parlar de reformes en el marc de la jubilació flexible, ja que, com hem vist, **el seu règim jurídic no es veu modificat d'una forma directa**, probablement perquè es tracta d'una figura bastant desconeguda i molt poc utilitzada en la pràctica i perquè la seva lògica de fons -tornar a treballar a temps parcial estant ja jubilat- sintonitza perfectament amb la filosofia que regeix la futura reforma de la pensió de jubilació: treballar més anys i ajornar l'accés a la pensió, estalviant prestacions al Sistema de Seguretat Social.

No obstant això, **sí que es podria haver fet alguna cosa per fer més atractiu l'accés a aquesta fórmula de jubilació** permetent -ara no és possible- que traspassada la frontera de l'edat ordinària de jubilació -edat que passa a ser variable fins al 2027, en els termes de la futura disp. trans. 20ª LGSS, abans citada- qui recorregués a aquesta mesura i ja tingués una carrera laboral completa pogués accedir als percentatges addicionals de pensió (del 2 % al 4 % en funció de la carrera de cotització individual) vinculats al perllongament de la vida laboral i regulats en l'art. 163.2 LGSS (que també es modifica, encara que de forma poc transcendent, en el Projecte de Llei). Això donaria lloc a que el jubilat flexible, en aquest cas, hagués pogut superar el percentatge del 100 % de pensió.

En definitiva, com s'assenyalava anteriorment, en aquests moments i també després de la futura reforma, **aquesta figura només resulta interessant per a determinades categories professionals** -especialment alts directius- que volen seguir vinculats a l'activitat laboral després de la jubilació i per a aquelles persones que no tenen una carrera laboral completa que els permeti aconseguir el 100 % de la pensió o bé han recorregut a la jubilació anticipada, aplicant-se el corresponent coeficient reductor.